

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет філософський
Кафедра психології

Затверджено

На засіданні кафедри психології
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри

проф. Грабовська С.Л.

Силабус з навчальної дисципліни

«Психологічні основи роботи з обдарованими дітьми та молоддю»,

що викладається в межах ОПП «Психологія»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі

спеціальності 053 «Психологія»

2021 рік вступу

Львів 2021

Назва дисципліни	Психологічні основи роботи з обдарованими дітьми та молоддю
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Коперника, 3 платформи ZOOM і MOODLE
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра психології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія
Викладачі курсу	Лекції: Партико Тетяна Борисівна, кандидат психологічних наук, доцент, професор кафедри психології Семінарсько-практичні: Партико Тетяна Борисівна, кандидат психологічних наук, доцент, професор кафедри психології
Контактна інформація викладачів	tetyana.partyko@lnu.edu.ua https://filos.lnu.edu.ua/department/psychologhiji вкладка співробітники (Партико Т.Б.)
Консультації по курсу відбуваються	консультації відбуваються за попередньою домовленістю з викладачем, місце проведення - кафедра психології, вул. Коперника, 3.
Сторінка курсу	https://filos.lnu.edu.ua/academics/bachelor/spetsialnist-psykholohiia-053
Інформація про дисципліну	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання про природу та психологічний зміст обдарованості, обов'язкові для індивідуальної та групової роботи з обдарованими дітьми та молоддю. У курсі висвітлюється сутність проблеми обдарованості та стан її вирішення у світі та в Україні, проаналізовані різновиди обдарованості, індивідуальні особливості та психологічні засади організації навчання обдарованих учнів.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Психологічні основи роботи з обдарованими дітьми та молоддю» є вибірковою навчальною дисципліною спеціалізації «Педагогічна психологія» зі спеціальності 053 Психологія для освітньо-професійної програми «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, яка викладається у шостому та сьомому семестрах в обсязі 5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Психологічні основи роботи з обдарованими дітьми» є навчити студентів враховувати індивідуальні особливості обдарованих дітей та молоді у роботі з ними. Головним результатом вивчення даного курсу є спроможність випускників діагностувати ступінь інтелектуальної та творчої обдарованості, надавати рекомендації педагогам та батькам щодо навчання та виховання обдарованих учнів, організувати психологічний супровід обдарованих учнів, використовуючи інструментарій психологічного тренінгу та консультації.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Гальченко М. С., Андросович К. А., Ткаченко Л. І., Ковальова О. А., Найдьонова Л. М. Інтерактивна психолого-педагогічна підтримка соціалізації обдарованих старшокласників: методичний посібник. – К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 136 с. 2. Дружинин В. Н. Психология общих способностей. 3-е изд. – Москва:

	<p>Издательство Юрайт, 2019. – 349 с.</p> <p>3. <i>Льїна Н. М.</i> Психологія творчості та обдарованості. – Суми: Університетська книга, 2019. – 227 с.</p> <p>4. <i>Карпенко Н. А.</i> Психологія творчості. – Львів: ЛьвДУВС, 2016. – 156 с.</p> <p>5. <i>Сухий О. Л., Юрченко Т. А., Шульга В. М.</i> Проектування засобів діагностики обдарованості дітей та молоді в інформаційному середовищі: методичний посібник. – К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 152 с.</p> <p>6. <i>Шевчишена О. В.</i> Психолого-педагогічний супровід обдарованої дитини у загальноосвітньому навчальному закладі: науково-методичний посібник. – Хмельницький: ОППО, 2016. – 237 с.</p> <p>7. <i>Яланська С. П.</i> Психологія творчості: навчальний посібник. – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2014. – 180 с.</p> <p>Додаткова література:</p> <p>8. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. <i>В. О. Моляко, О. Л. Музики.</i> – Житомир: Вид-во Рута, 2006. – 320 с.</p> <p>9. Психология одаренности детей и подростков / Под ред. <i>Лейтеса Н. С.</i> – М., 1996. – 416 с.</p> <p>10. Психолого-педагогічне тестування обдарованої молоді: методичний посібник / Укл. <i>О. Р. Шелегеда.</i> – Запоріжжя: КЗ «ЗОЦКУМ» ЗОР, 2009. – 40 с.</p> <p>11. <i>Рибалка В.В.</i> Словник із психології та педагогіки обдарованості і таланту особистості: термінологічний словник. – Київ, Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 424 с.</p> <p>12. <i>Роменець В. А.</i> Психологія творчості. 3-тє вид. – К.: Либідь, 2004. – 288 с.</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>56 години аудиторних занять. З них 28 годин лекцій, 28 годин семінарсько-практичних занять та 94 годин самостійної роботи.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Курс передбачає формування такої <i>інтегральної компетентності</i>, як здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.</p> <p>Дисципліна «Психологічні основи роботи з обдарованими дітьми» спрямована на формування у студентів таких <i>загальних компетентностей</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ☐ Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ☐ Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ☐ Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ☐ Здатність бути критичним і самокритичним. ☐ Здатність приймати обґрунтовані рішення. ☐ Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ☐ Навички ефективної міжособової взаємодії. ☐ Здатність професійно спілкуватись державною мовою з широкою науковою спільнотою, фахівцями-практиками та громадськістю.

Дисципліна «Психологічні основи роботи з обдарованими дітьми» спрямована на формування у студентів таких **спеціальних (фахових, предметних) компетентностей**:

- Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
- Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
- Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
- Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.
- Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
- Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту спільноти.
- Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
- Здатність до спілкування в діалоговому режимі з науковою спільнотою, фахівцями-практиками та індивідуальними і груповими споживачами фахової психологічної допомоги в певній галузі наукової та/або практичної діяльності.

Програмні результати навчання передбачають таке:

- Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
- Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
- Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
- Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.
- Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.
- Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.
- Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.
- Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
- Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та

	<p>просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника.</p> <p>☐ Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.</p> <p>☐ Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>☐ Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p>																													
Ключові слова	Загальна обдарованість, творча обдарованість, спеціальна обдарованість, особистісні риси обдарованих, організація навчання обдарованих.																													
Формат курсу	Очний.																													
	Проведення лекцій, семінарсько-практичних занять, психологічних тренінгів та консультацій для кращого розуміння тем																													
Теми	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Тиж. / дата / год.-</th> <th>Тема, план, короткі тези</th> <th>Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)</th> <th>Література.*** Ресурси в інтернеті</th> <th>Завдання, год</th> <th>Термін виконання</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td>6 сем</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>1/</td> <td>Ознайомлення з кредитно-модульною системою оцінювання знань студентів та програмою курсу. Тема 1. Сутність проблеми обдарованості. Зміст поняття „обдарованість”. Трикомпонентна теорія обдарованості Дж. Рензуллі. Співвідношення понять обдарованість і здібності, талант, геніальність. Обдарованість і нахили, покликання.</td> <td>лекція</td> <td><i>Губенко О.В.</i> Соціально-каталітичні умови розвитку обдарованої особистості // Обдарована дитина. – 2008. – № 9. – С. 2 - 10. <i>Зазимко О.В.</i> Основні теоретичні підходи до визначення обдарованості // Обдарована дитина. – 1998. – № 8. – С. 5 - 12. <i>Красноголов В.О.</i> Визначення поняття “обдарованість” у зарубіжній психолого-педагогічній літературі // Обдарована дитина. – 1998. – № 5-6. – С. 13 - 18.</td> <td>Пошук навчальної літератури Підгот. до сем.зан. 2 год</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2/</td> <td>Тема 2. Види обдарованості. <u>Практична робота № 1.</u> <i>Прогресивні матриці Равена. Опрацювання методики. Інтерпретація</i></td> <td>практ. зан.</td> <td><i>Губенко О.В.</i> Соціально-каталітичні умови розвитку обдарованої особистості // Обдарована дитина. – 2008. – № 9. – С. 2 - 10. <i>Зазимко О.В.</i> Основні теоретичні</td> <td>Підгот. до практ. зан. 3 год</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>						Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання			6 сем				1/	Ознайомлення з кредитно-модульною системою оцінювання знань студентів та програмою курсу. Тема 1. Сутність проблеми обдарованості. Зміст поняття „обдарованість”. Трикомпонентна теорія обдарованості Дж. Рензуллі. Співвідношення понять обдарованість і здібності, талант, геніальність. Обдарованість і нахили, покликання.	лекція	<i>Губенко О.В.</i> Соціально-каталітичні умови розвитку обдарованої особистості // Обдарована дитина. – 2008. – № 9. – С. 2 - 10. <i>Зазимко О.В.</i> Основні теоретичні підходи до визначення обдарованості // Обдарована дитина. – 1998. – № 8. – С. 5 - 12. <i>Красноголов В.О.</i> Визначення поняття “обдарованість” у зарубіжній психолого-педагогічній літературі // Обдарована дитина. – 1998. – № 5-6. – С. 13 - 18.	Пошук навчальної літератури Підгот. до сем.зан. 2 год		2/	Тема 2. Види обдарованості. <u>Практична робота № 1.</u> <i>Прогресивні матриці Равена. Опрацювання методики. Інтерпретація</i>	практ. зан.	<i>Губенко О.В.</i> Соціально-каталітичні умови розвитку обдарованої особистості // Обдарована дитина. – 2008. – № 9. – С. 2 - 10. <i>Зазимко О.В.</i> Основні теоретичні	Підгот. до практ. зан. 3 год	
Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання																									
		6 сем																												
1/	Ознайомлення з кредитно-модульною системою оцінювання знань студентів та програмою курсу. Тема 1. Сутність проблеми обдарованості. Зміст поняття „обдарованість”. Трикомпонентна теорія обдарованості Дж. Рензуллі. Співвідношення понять обдарованість і здібності, талант, геніальність. Обдарованість і нахили, покликання.	лекція	<i>Губенко О.В.</i> Соціально-каталітичні умови розвитку обдарованої особистості // Обдарована дитина. – 2008. – № 9. – С. 2 - 10. <i>Зазимко О.В.</i> Основні теоретичні підходи до визначення обдарованості // Обдарована дитина. – 1998. – № 8. – С. 5 - 12. <i>Красноголов В.О.</i> Визначення поняття “обдарованість” у зарубіжній психолого-педагогічній літературі // Обдарована дитина. – 1998. – № 5-6. – С. 13 - 18.	Пошук навчальної літератури Підгот. до сем.зан. 2 год																										
2/	Тема 2. Види обдарованості. <u>Практична робота № 1.</u> <i>Прогресивні матриці Равена. Опрацювання методики. Інтерпретація</i>	практ. зан.	<i>Губенко О.В.</i> Соціально-каталітичні умови розвитку обдарованої особистості // Обдарована дитина. – 2008. – № 9. – С. 2 - 10. <i>Зазимко О.В.</i> Основні теоретичні	Підгот. до практ. зан. 3 год																										

		<i>результатів.</i>		підходи до визначення обдарованості // Обдарована дитина. – 1998. – № 8. – С. 5 - 12. <i>Красноголов В.О.</i> Визначення поняття “обдарованість” у зарубіжній психолого-педагогічній літературі // Обдарована дитина. – 1998. – № 5-6. – С. 13 - 18.			
3/	Тема 1. Сутність проблеми обдарованості (продовження). Природа обдарованості. Задатки як спадкові анатомо-фізіологічні основи обдарованості. Роль соціального оточення у формуванні обдарованості.	лекція	<i>Кульчицька О. І.</i> Обдарованість: природа і суть // Обдарована дитина. – 2007. – № 1. – С. 17-24. <i>Моляко В.О.</i> Актуальні соціально-психологічні аспекти проблеми обдарованості // Обдарована дитина. – 1998. – № 1. – С. 3 - 5. <i>Скальська Л. О., Кондратенко Л. О.</i> Феноменологічна сутність поняття «обдарованість» // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – № 10. – С. 72-73.	Підгот. до сем.зан. 4 год			
4/	Тема 1. Сутність проблеми обдарованості 1. Актуальність проблеми обдарованості. 2. Стан роботи з обдарованими дітьми та молоддю в Україні та зарубіжжі. 3. Аспекти роботи з обдарованими дітьми та молоддю в Україні. 4. Наукові дослідження питань обдарованості у XIX ст. (Ф.Гальтон, Е.Клапаред, В. Штерн та ін.). 5. Трактування поняття обдарованості у західній психології протягом XX ст.	сем. зан.	<i>Кульчицька О. І.</i> Обдарованість: природа і суть // Обдарована дитина. – 2007. – № 1. – С. 17-24. <i>Моляко В.О.</i> Актуальні соціально-психологічні аспекти проблеми обдарованості // Обдарована дитина. – 1998. – № 1. – С. 3 - 5. <i>Скальська Л. О., Кондратенко Л. О.</i> Феноменологічна сутність поняття «обдарованість» // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – № 10. – С. 72-73.	Реферув. наукової літератури 4 год			

	<p>6. Погляди на обдарованість у вітчизняній психології ХХ-ХХІ ст.</p> <p>7. Порівняння поняття „обдарованість”, „здібності”, „талант”, „геніальність”.</p> <p>8. Порівняння підходів українських та зарубіжних психологів до проблеми обдарованості людини.</p> <p>9. Роль задатків і соціального оточення у формуванні обдарованості.</p>					
5/	<p>Тема 2. Види обдарованості. Класифікація видів обдарованості: загальна та творча обдарованість. Інтелектуальна обдарованість. Моделі інтелекту.</p>	лекція	<p><i>Губенко А. В.</i> Основные проявления интеллектуальной одаренности // Обдарована дитина. – 2010. – № 10. – С. 2-7; 2011. – № 1. – С. 2-5. <i>Дружинин В. Н.</i> Психология общих способностей. 2-е изд. – СПб.: Питер Ком, 1999.</p>	Підгот. до сем.зан. 3 год		
6/	<p>Тема 2. Види обдарованості. Тема 2. Види обдарованості. <u>Практична робота № 2.</u> <i>Тест Амтхауера.</i></p>	практ. зан.	<p><i>Губенко О. В.</i> Творчий інтелект: деякі особливості та методи активізації у старшокласників // Обдарована дитина. – 1998. – № 1. – С. 25-28. <i>Губенко А. В.</i> Основные проявления интеллектуальной одаренности // Обдарована дитина. – 2010. – № 10. – С. 2-7; 2011. – № 1. – С. 2-5. <i>Дружинин В. Н.</i> Психология общих способностей. 2-е изд. – СПб.: Питер Ком, 1999.</p>	Опрацювання та інтерпретація результатів практ.роб. 4 год		
7/	<p>Тема 2. Види обдарованості. Інтелектуальна обдарованість.</p>	лекція	<p><i>Мудрик А. К.</i> Соціальний інтелект і соціальна компетентність//</p>	Підгот. до сем.зан. 3 год		

		Різновиди інтелекту.		Практична психологія та соціальна робота. 2006. № 3. С. 4-6. <i>Носенко Е.Л., Коврига Н.В.</i> Емоційний інтелект як інтегральна особистісна властивість// Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – № 9. – С. 22 – 27.			
8/	Тема 2. Види обдарованості. Інтелектуальна обдарованість 1. Місце інтелектуальної обдарованості у класифікації видів обдарованості. 2. Погляди на поняття «інтелект». 3. Факторно-аналітичний підхід до вивчення інтелекту (Ч. Спірмен, Л. Терстоун, Дж. Гілфорда, Д. Векслер, Р. Кеттелл). 4. Структурно-генетичний підхід до вивчення інтелекту (Ж. Піаже). 5. Когнітивний підхід до вивчення інтелекту (Р. Стернберг). 6. Різновиди інтелекту.	сем. зан.	<i>Губенко О. В.</i> Творчий інтелект: деякі особливості та методи активізації у старшокласників // Обдарована дитина. – 1998. – № 1. – С. 25-28. <i>Мудрик А. К.</i> Соціальний інтелект і соціальна компетентність// Практична психологія та соціальна робота. 2006. № 3. С. 4-6. <i>Носенко Е.Л., Коврига Н.В.</i> Емоційний інтелект як інтегральна особистісна властивість// Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – № 9. – С. 22 – 27.	Підгот. до сем.зан. 3 год			
9/	Тема 2. Види обдарованості (продовження). Підходи до проблеми творчої обдарованості. Творча обдарованість і креативність. Моделі творчої обдарованості та креативності. Творча обдарованість: чинники формування.	лекція	<i>Давиденко А. А.</i> Процес творчості // Практична психологія та соціальна робота. – 2013. – № 12. – С. 69-72. <i>Дружинин В. Н.</i> Психологія общих способностей. 2-е изд. – СПб.: Питер Ком, 1999. <i>Кыштымова И.М.</i> Креативность: содержание, развитие, диагностика – Иркутск, 2002.	Підгот. до сем.зан. 3 год			

	<p>Феномен творчої дезадаптації. Умови та чинники активізації творчої обдарованості та креативності. Взаємозв'язок між інтелектуальною та творчою обдарованістю. Теорії інтелектуального порогу Перкінса-Термена та Е. П. Торренса. Поняття про творчий інтелект.</p>		<p><i>Федотова Т. В.</i> Основні підходи до проблеми розвитку креативності особистості // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – № 9. – С. 60 – 64.</p>			
10/	<p>Тема 2. Види обдарованості. Творча обдарованість</p> <p>1. Підходи до проблеми творчої обдарованості. Творча обдарованість і креативність.</p> <p>2. Моделі творчої обдарованості та креативності: Дж. Гілфорд, Д. Перкінс, Р. Стернберга і Д. Лаверта, Ф. Монкс, В. Моляко.</p> <p>3. Феномен творчої дезадаптації.</p> <p>4. Умови та чинники активізації творчої обдарованості та креативності.</p> <p>5. Взаємозв'язок між інтелектуальною та творчою обдарованістю.</p> <p>6. Теорії інтелектуального порогу.</p>	сем. зан.	<p><i>Губенко О. В.</i> Методологічні аспекти аналізу чинників активізації креативних проявів особистості // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – № 11. – С. 64–67.</p> <p><i>Давиденко А. А.</i> Процес творчості // Практична психологія та соціальна робота. – 2013. – № 12. – С. 69–72.</p> <p><i>Дружинин В. Н.</i> Психология общих способностей. 2-е изд. – СПб.: Питер Ком, 1999.</p> <p><i>Кыштымова И.М.</i> Креативность: содержание, развитие, диагностика – Иркутск, 2002.</p> <p><i>Федотова Т. В.</i> Основні підходи до проблеми розвитку креативності особистості // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – № 9. – С. 60 – 64.</p>	Підгот. до сем.зан.		3 год
11/	<p>Тема 2. Види обдарованості (продовження).</p> <p>Спеціальна обдарованість. Академічна, мистецька, моторна,</p>	лекція	<p><i>Власова Е. И.</i> Ключевые проблемы и перспективы исследования социальной одаренности // Обдарована дитина. –</p>	Підгот. до сем.зан.		2 год

		соціальна та практична обдарованість. Структура математичної обдарованості. Основні стратегії технічної обдарованості за В. Моляко. Різновиди мистецької обдарованості: художня, літературна, музична, акторська.		1999. – № 6. – С. 2-7. <i>Воловикова М.И.</i> Духовная одаренность // Обдарована дитина. – 1998. – № 7. – С. 31 – 33. <i>Завгородня О. В.</i> Акмеологічна модель художньо обдарованої особистості // Практична психологія та соціальна робота. – 2013. – № 10. – С. 7-11. <i>Завгородня О. В.</i> Своєрідність художньо обдарованої особистості та гендерні аспекти її самоздійснення // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 1. – С. 9 – 14. <i>Крутецкий В. А.</i> Психология математических способностей школьников. - М., 1968.			
12/	Тема 2. Види обдарованості. Спеціальна обдарованість 1. Академічна обдарованість. Структура математичної обдарованості. 2. Технічна обдарованість. Основні стратегії технічної обдарованості за В. Моляко. 3. Мистецька обдарованість. Різновиди мистецької обдарованості: художня, літературна, музична, акторська. 4. Моторна обдарованість. 5. Соціальна обдарованість. Практична обдарованість.	Сем.зан.	<i>Власова Е. И.</i> Ключевые проблемы и перспективы исследования социальной одаренности // Обдарована дитина. 1999. № 6. С. 2-7. <i>Губенко О. В.</i> Методологічні аспекти аналізу чинників активізації креативних проявів особистості // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – № 11. – С. 64–67. <i>Губенко О. В.</i> Творчий інтелект: деякі особливості та методи активізації у старшокласників // Обдарована дитина. 1998. № 1. С. 25-28. <i>Дружинин В. Н.</i> Психология общих способностей. 2-е изд. – СПб.: Питер Ком, 1999.	Підгот. до сем.зан. 2 год			

				<p><i>Крутецкий В. А.</i> Психология математических способностей школьников. - М., 1968.</p> <p><i>Кыштымова И.М.</i> Креативность: содержание, развитие, диагностика – Иркутск, 2002.</p> <p><i>Мойсєнко Л. А.</i> Творче математичне мислення: психологічна сутність // Обдарована дитина. 2007. № 7. С. 20-29.</p> <p><i>Моляко В. А.</i> Художественная одаренность // Обдарована дитина. 1998. № 5-6. С. 10-12.</p> <p><i>Мудрик А. К.</i> Соціальний інтелект і соціальна компетентність // Практична психологія та соціальна робота. 2006. № 3. С. 4-6.</p> <p><i>Третьяк Т. М.</i> Технічна обдарованість старшокласників // Практична психологія та соціальна робота. 1998. № 6-7. С. 92-94.</p> <p><i>Федотова Т. В.</i> Основні підходи до проблеми розвитку креативності особистості // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – № 9. – С. 60 – 64.</p>			
13/	<p>Тема 2. Види обдарованості. Зміст практичних робіт №3 і №4.</p>	лекція		Підгот. до практ.зан. 2 год			
15/	<p><u>Практична робота № 3.</u> <i>Діагностика інтелектуальної та творчої обдарованості учнів 9-10 років (тест Партико Т.Б.)</i> <u>Практична робота № 4.</u></p>	Практ.роб.		Підгот. до практ.зан. 2 год			

	<i>Діагностика емоційного інтелекту студентів (тест Люсіна)</i>					
15/	МОДУЛЬ 1 Тести (теми 1 – 2)	Модульний контроль		Підготовка до змістового модуля 1		
				4 год		
16/	Обговорення результатів практичних робіт № 1, № 2, № 3, №4.	Практ роб.		Підгот. до практ.зан.		
				3 год		
		7 сем				
1/	Організаційне заняття	Сем.зан.				
2/	Тема 3. Психологічні особливості обдарованих дітей та молоді Психологічний портрет творчої особистості. Риси творчо обдарованих осіб. Фактор акумуляції. Умови розвитку творчої особистості у дитинстві. Форми знецінення таланту.	лекція	<i>Коваль Л. Г., Зверева И. Д.</i> Проблеми прогнозування соціальної адаптації одарених дітей // Обдарована дитина. – 1998. – № 7. – С. 2 - 4. <i>Коваль Л. Г., Зверева І. Д.</i> Соціально-педагогічна підтримка обдарованих дітей // Обдарована дитина. – 1998. – № 5 – 6. – С. 3 - 9. <i>Моляко В. О.</i> Актуальні соціально-психологічні аспекти проблеми обдарованості. – Обдарована дитина, 1998, № 1, с.3 - 5; № 2, с.2 - 6; № 3, с.2 - 5.	Підготовка до практ.зан.		
				2 год		
3/	Тема 3. Психологічні особливості обдарованих дітей та молоді <u>Практична робота № 5.</u> Діагностика особистісних факторів обдарованості	Практ.роб.	Бельская Н. А. Методика диагностики личностных факторов одаренности (ЛФО) (часть 1, продолжение в следующем номере) / Н. А. Бельская // Освіта та розвиток обдарованої особистості. - 2019. - № 2. - С. 24-34. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Otros_2019_2_6 . Бельская Н.	Підготовка до Практ. роботи №5		
				2 год		

				А. Методика діагностики личностных факторов одаренности (ЛФО) (часть 2, продолжение) / Н. А. Бельская // Освіта та розвиток обдарованої особистості. - 2019. - № 3. - С. 30-38. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Otros_2019_3_8 .			
4/	<p>Тема 3. Психологічні особливості обдарованих дітей та молоді (продовження)</p> <p>Особливості особистості інтелектуально обдарованих дітей та молоді: пізнавальна сфера, емоційні особливості, вольова регуляція, комунікативна сфера. Особистісні риси літературно та математично обдарованих дітей та молоді. Психологічні особливості науковців та соціально обдарованої молоді.</p>	лекція	<p><i>Коваль Л. Г., Зверева І. Д.</i> Проблемы прогнозирования социальной адаптации одаренных детей // Обдарована дитина. – 1998. – № 7. – С. 2 - 4.</p> <p><i>Коваль Л. Г., Зверева І. Д.</i> Соціально-педагогічна підтримка обдарованих дітей // Обдарована дитина. – 1998. – № 5 – 6. – С. 3 - 9.</p> <p><i>Моляко В. О.</i> Актуальні соціально-психологічні аспекти проблеми обдарованості. – Обдарована дитина, 1998, № 1, с.3 - 5; № 2, с.2 - 6; № 3, с.2 - 5.</p>	Підгот. до псих. тренінгу	4 год		
5/	<p>Тема 3. Психологічні особливості обдарованих дітей та молоді</p> <p>1. Психологічний портрет творчої особистості. Фактор акумуляції.</p> <p>2. Умови розвитку творчої особистості у дитинстві.</p> <p>3. Форми знецінення таланту.</p> <p>4. Особливості особистості інтелектуально обдарованих дітей та молоді.</p> <p>5. Особистісні риси</p>	Сем.зан.	<p><i>Коваль Л. Г., Зверева І. Д.</i> Проблемы прогнозирования социальной адаптации одаренных детей // Обдарована дитина. – 1998. – № 7. – С. 2 - 4.</p> <p><i>Коваль Л. Г., Зверева І. Д.</i> Соціально-педагогічна підтримка обдарованих дітей // Обдарована дитина. – 1998. – № 5 – 6. – С. 3 - 9.</p> <p><i>Моляко В. О.</i> Актуальні соціально-психологічні аспекти проблеми обдарованості. – Обдарована дитина,</p>	Підгот. до сем.зан. та тренінгу	2 год		

	літературно обдарованих. 6. Характерні риси математично обдарованих. 7. Характерні риси науковців. 8. Психологічні особливості соціально обдарованої молоді. Психологічний тренінг		1998, № 1, с.3 - 5; № 2, с.2 - 6; № 3, с.2 - 5.			
6/	Тема 4. Організація навчання розумово обдарованих учнів Принципи навчання обдарованих дітей та молоді. Стратегії навчання інтелектуально обдарованих дітей: прискорене, поглиблене та збагачене навчання. Основні проблеми при формуванні стратегії навчання обдарованих. Критерії для впровадження прискореного навчання. Організаційні форми прискореного навчання. Критерії впровадження поглибленого навчання. Дидактичні підходи та організаційні форми поглибленого навчання. Сильні та слабкі сторони основних стратегій навчання обдарованих	лекція	<i>Степенко Г. В., Бургін М. С.</i> Обдаровані діти: навчання і розвиток // Обдарована дитина. – 1998. – № 3. – С. 6 - 9. <i>Янковчук М. М.</i> Психологічна організація індивідуальної освіти та виховання обдарованих дітей // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. - № 3. – С.63-66.	Підгот. до сем.зан. та тренінгу 3 год		
7/	Тема 4. Організація навчання розумово обдарованих учнів Семінар 1. Принципи та стратегії навчання обдарованих учнів 1. Принцип індивідуального підходу. Наведіть	Сем.зан.	<i>Степенко Г. В., Бургін М. С.</i> Обдаровані діти: навчання і розвиток // Обдарована дитина. – 1998. – № 3. – С. 6 - 9. <i>Янковчук М. М.</i> Психологічна організація індивідуальної освіти та виховання	Підгот. до сем.зан. та тренінгу 6 год		

		<p>приклади із сучасної шкільної практики.</p> <p>2. Принцип адекватності. Наведіть приклади із сучасної шкільної практики.</p> <p>3. Стратегія прискореного навчання. Критерії впровадження та організаційні форми.</p> <p>4. Стратегія поглибленого навчання. Критерії впровадження та організаційні форми.</p> <p>5. Стратегія збагаченого навчання. Критерії впровадження та організаційні форми.</p> <p>6. Проблема диференційованого навчання обдарованих.</p> <p>Психологічний тренінг</p>		<p>обдарованих дітей // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – № 3. – С.63-66.</p> <p><i>Янковчук М. М.</i> Аналіз освітніх систем для навчання обдарованих дітей // Обдарована дитина. – 2010. – № 6. – С. 57-62.</p>			
8/	<p>Тема 4. Організація навчання розумово обдарованих учнів (продовження)</p> <p>Проблема диференційованого навчання обдарованих.</p> <p>Різновиди диференціації.</p> <p>Аргументи за і проти диференційованого навчання. Досвід України та зарубіжжя.</p> <p>Концептуальні моделі навчання обдарованих учнів.</p> <p>Моделі „Вільний клас”, „Три види збагачення навчальної програми”, „Особистісно орієнтована”.</p> <p>Модульна автодидактична система.</p>	лекція	<p><i>Ванбреннер С.</i> Методи навчання обдарованих дітей в американській школі // Обдарована дитина. – 1998. – № 1. – С. 29 - 34; № 2. – С. – 23, 26.</p> <p><i>Дусавицкий А. К.</i> Одаренный ребенок и развивающее обучение // Обдарована дитина. – 1998. – № 5 - 6. – С. 24 - 27.</p> <p><i>Красноголов В. О.</i> Концептуальні моделі навчання обдарованих дітей // Обдарована дитина. – 1999. – № 1. – С. 15 - 19.</p> <p><i>Пономарьова Р. О.</i> Психолого-педагогічні принципи технології особистісно-орієнтованого розвитку обдарованої молоді // Обдарована дитина. – 1998. – № 7. – С. 5 - 7; № 8. – С. 2 - 4.</p>	<p>Підгот. до сем.зан. та псих. тренінгу</p> <p>6 год</p>			

		Триступінчасто-поетапна комплексна модель розвитку обдарованих учнів. Сучасні технології навчання обдарованих дітей в школі: „Найважчий перший крок”, „Ущільнення навчальної програми”, „Навчальні контракти”, „Незалежне навчання”.		<i>Рибалка В. В.</i> Система виховання творчої особистості за І. П. Волковим // Обдарована дитина. – 1998. – № 3. – С. 10 - 14. <i>Степенко Г. В., Бургін М. С.</i> Обдаровані діти: навчання і розвиток // Обдарована дитина. – 1998. – № 3. – С. 6 - 9.			
9/	Тема 4. Організація навчання розумово обдарованих учнів Семінар 2. Концептуальні моделі навчання обдарованих учнів 1. Психологічна характеристика моделі “Вільний клас”. 2. Психологічна характеристика моделі “Три види збагачення навчальної програми”. 3. Посилуюча, коригуюча та компенсуюча моделі. 4. Особистісно-орієнтована модель. Семінар 3. Сучасні технології пошуку та навчання обдарованих дітей у школі 1. Зарубіжний досвід пошуку обдарованих учнів. 2. Технологія „Найважчий перший крок”. Сильні та слабкі сторони. 3. Технологія „Ущільнення навчальної	Сем.зан.	<i>Ванбреннер С.</i> Методи навчання обдарованих дітей в американській школі // Обдарована дитина. – 1998. – № 1. – С. 29 - 34; № 2. – С. – 23, 26. <i>Дусаविцкіи А. К.</i> Одаренный ребенок и развивающее обучение // Обдарована дитина. – 1998. – № 5 - 6. – С. 24 - 27. <i>Красноголов В. О.</i> Концептуальні моделі навчання обдарованих дітей // Обдарована дитина. – 1999. – № 1. – С. 15 - 19. <i>Пономарьова Р. О.</i> Психолого-педагогічні принципи технології особистісно-орієнтованого розвитку обдарованої молоді // Обдарована дитина. – 1998. – № 7. – С. 5 - 7; № 8. – С. 2 - 4. <i>Рибалка В. В.</i> Система виховання творчої особистості за І. П. Волковим // Обдарована дитина. – 1998. – № 3. – С. 10 - 14. <i>Степенко Г. В., Бургін М. С.</i> Обдаровані діти: навчання і розвиток // Обдарована дитина. – 1998. – № 3. – С. 6 - 9.	Підгот. до сем.зан. та псих. тренінгу 6 год			

	<p>програми”. Сильні та слабкі сторони.</p> <p>4. Технологія „Навчальні контракти”. Сильні та слабкі сторони.</p> <p>5. Технологія „Незалежне навчання”. Сильні та слабкі сторони.</p> <p>Психологічний тренінг</p>					
10/	<p>Тема 5. Вчитель для обдарованих учнів</p> <p>Мета роботи, завдання та функції вчителя. Вимоги до організації роботи з обдарованими учнями.</p> <p>Типи вчителів для обдарованих учнів та їхні особистісні якості. Напрямки підготовки вчителів до роботи з обдарованими учнями. Основні відмінності між вчителями.</p> <p>Вітчизняний та зарубіжний досвід у підготовці вчителів для роботи з обдарованими.</p> <p>Менторство у роботі з обдарованими учнями. Поняття про ментора. Ментори видатних осіб в історії людства. Різновиди менторства. Причини ефективності менторства. Проблеми у роботі менторів. Фактор Харона.</p>	лекція	<p><i>Качур О. В.</i> Робота практичного психолога школи з батьками обдарованих дітей // Обдарована дитина. – 2010. – № 10. – С. 50-56.</p> <p><i>Коваль Л. Г., Зверева І. Д.</i> Соціально-педагогічна підтримка обдарованих дітей // Обдарована дитина. – 1998. – № 5 – 6. – С. 3 - 9.</p> <p><i>Матюшкин А. М., Яковлева Е. Л.</i> Учитель для одаренных // Общественные движения и социальная активность молодежи. — М., 1991.</p> <p><i>Піірто Дж.</i> Як батьки і вчителі можуть допомогти природному обдаруванню. — Обдарована дитина, 1998, № 1, с.39 - 42, 1999, № 2, с. 39 - 43.</p> <p><i>Чудновский В. Э., Юркевич В. С.</i> Как учитель должен ставиться к одаренности // Обдарована дитина. – 2004. – № 8. – С. 10 - 16.</p>	<p>Підгот. до сем.зан. та псих. тренінгу</p> <p>4 год</p>		
11/	<p>Тема 5. Вчитель для обдарованих учнів</p> <p>1. Мета роботи, завдання та функції вчителя.</p> <p>2. Вимоги до організації роботи</p>	Сем.зан.	<p><i>Качур О. В.</i> Робота практичного психолога школи з батьками обдарованих дітей // Обдарована дитина. – 2010. – № 10. – С. 50-56.</p> <p><i>Коваль Л. Г., Зверева І.</i></p>	<p>Підготовка до псих. тренінгу</p> <p>6 год</p>		

	<p>з обдарованими учнями.</p> <p>3. Типи вчителів для обдарованих учнів та їхні особистісні якості.</p> <p>4. Напрямки підготовки вчителів до роботи з обдарованими учнями.</p> <p>5. Менторство у роботі з обдарованими учнями</p> <p>Психологічний тренінг</p>		<p>Д. Соціально-педагогічна підтримка обдарованих дітей // Обдарована дитина. – 1998. – № 5 – 6. – С. 3 - 9.</p> <p>Матюшкин А. М., Яковлева Е. Л. Учитель для одаренных // Общественные движения и социальная активность молодежи. — М., 1991.</p> <p>Пірто Дж. Як батьки і вчителі можуть допомогти природному обдаруванню. — Обдарована дитина, 1998, № 1, с.39 - 42, 1999, № 2, с. 39 - 43.</p> <p>Чудновский В. Э., Юркевич В. С. Как учитель должен ставиться к одаренности // Обдарована дитина. – 2004. – № 8. – С. 10 - 16.</p>			
12/	<p>МОДУЛЬ 2</p> <p>Тести (теми 3 – 5)</p> <p>Підсумкове заняття</p>	Модульний контроль		Підготовка до змістового модуля 2	6 год	
Підсумковий контроль, форма	Підсумковий: залік в кінці 7 семестру на платформі MOODLE, тестовий					
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з вікової психології, педагогічної психології, соціальної психології, психології сім'ї.					
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, семінарсько-практичні заняття, дискусія, психологічний тренінг.					
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор, комп'ютер.					
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● контрольні заміри (модулі): максимальна кількість балів 50 ● семінарські заняття: максимальна кількість балів 27 ● практичні роботи: максимальна кількість балів 15 					

діяльності)	<ul style="list-style-type: none"> ● психологічний тренінг: максимальна кількість балів 8 <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100. Жодні форми академічної недоброчесності не толеруються.</p>
Питання до заліку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальність проблеми обдарованості. 2. Зміст поняття „обдарованість”. 3. Трьохкомпонентна теорія обдарованості Дж. Рензулі. 4. Співвідношення понять „обдарованість”, „здібності”, „талант”, „геніальність”. 5. Природа обдарованості. 6. Погляди Гальтона та Гельвеція на природу обдарованості. 7. Класифікація видів обдарованості. 8. Загальна обдарованість. 9. Інтелектуальна обдарованість. 10. Поняття інтелекту. Мінливий та кристалізований інтелект. 11. Різновиди інтелекту. 12. Творча обдарованість. Поняття про креативність. 13. Форми прояву творчої обдарованості. 14. Взаємозв’язок між інтелектуальною та творчою обдарованістю. 15. Теорія інтелектуального порогу П. Торренса. 16. Спеціальна обдарованість. 17. Академічна обдарованість. 18. Мистецька обдарованість. 19. Моторна обдарованість. 20. Соціальна обдарованість. 21. Практична обдарованість. 22. Структура математичної обдарованості. 23. Психологічний портрет творчої особистості. 24. Особливості особистості розумово обдарованих дітей. 25. Особистісні риси соціально обдарованих дітей та молоді. 26. Особистісні риси літературно обдарованих дітей та молоді. 27. Особистісні риси математично обдарованих дітей та молоді. 28. Принципи навчання обдарованих дітей та молоді. 29. Стратегії навчання інтелектуально обдарованих дітей. 30. Прискорене навчання. 31. Збагачене навчання. 32. Організаційні форми прискореного та збагаченого навчання. 33. Проблема диференційованого навчання обдарованих. 34. Концептуальні моделі навчання обдарованих учнів. 35. Сучасні технології навчання обдарованих дітей в школі. 36. Вчитель для обдарованих учнів: його мета, завдання, принципи роботи, особистісні якості.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу